

Magyarország élőhelyei

Részletes rész VI.

Nagy József
2010.

Készült a MÉTA Forrás CD, 2010 anyagainak a felhasználásával
Összeállította: Molnár Zs., Bíró M. és Horváth F. MTA ÖBKI, Vácrátót

Üde lomboserdők

K1a - Gyertyános-kocsányos tölgyesek

K2 - Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

K5 - Bükkösök

K7a - Mészkerülő bükkösök

K7b - Mészkerülő gyertyános-tölgyesek

K1a - Gyertyános-kocsányos tölgyesek:

Meghatározás: Síksági és dombvidéki tájak árnyas, üde erdei, amelyek lombszintjében általában a *kocsányos tölgy* és a *gyertyán* uralkodik. A gyepszint tömeges fajai az általános és az üde erdei fajok közül kerülnek ki. Gyakori a fejlett kora tavaszi geofiton aszpektus.

Termőhely:

A gyertyános-kocsányos tölgyesek az Alföldön az ártérből kiemelkedő magaslatok öntéstalaján alakultak ki. Magas árhullám sem önti el. Talajuk homokon kovárványos barna ill. rozsdabarna erdőtalaj. Dombvidéki és középhegységi tájban nedvesebb völgyaljakban jó vízellátottságú lejtőhordalék talaj.

Állománykép:

Lombkoronaszintjük idős korban 25-30 m magasságot és 70-90%-os záródást is elérhet.

Fejlett alsó lombkoronaszinttel rendelkeznek (10-20 m, 30-50%).

Cserjeszintjük közepes (2-3 m, 20-40%).

Gyepszintjük lehet csupasz (nudum), de akár összefüggő borítású is.

A „K1a” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

Dombvidéki nagyobb állományaik regenerációs képessége jó. Csak emberi beavatkozások lassíthatják.

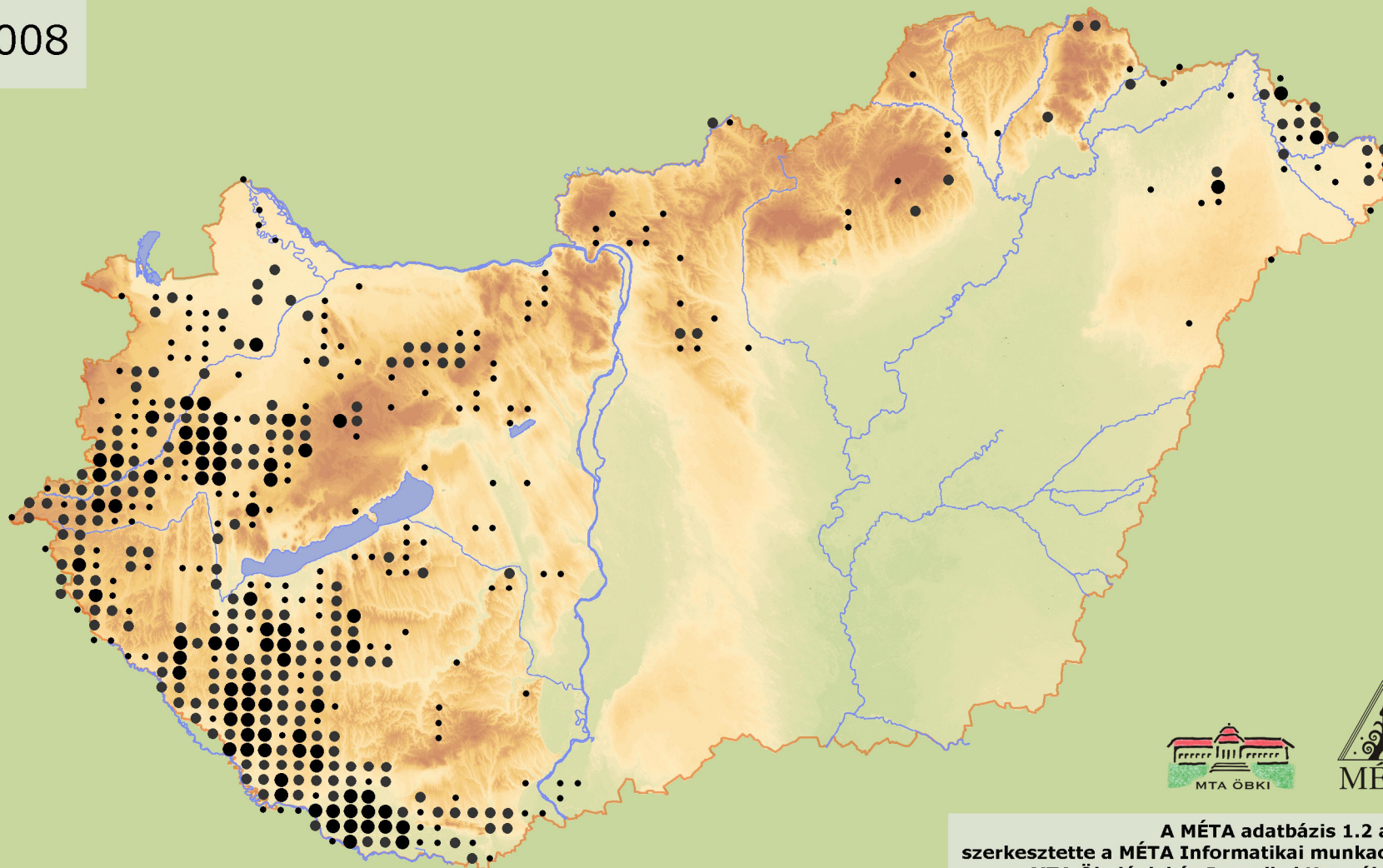
Az alföldi állományok regenerációs esélyei a lecsapolások, vízrendezések, az inváziós fafajok (akác) miatt sokkal rosszabbak.

K1a

Gyertyános-kocsányos tölgyesek -

Lowland *Quercus robur*-*Carpinus betulus* woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Jelenlegi hazai kiterjedésük mintegy 35000 ha.

Hazai elterjedésének súlypontja a Dunántúl nyugati részén van.

(Belső-Somogy, 14000 ha, a Dráva-síkon 6000 ha).

A Nyugat-Dunántúlon elsősorban a Rába völgye körül (9000 ha) ill. a Kisalföld déli részén (2000 ha).

A Dunántúli-középhegység Kisalföldhöz kapcsolódó részén (2000 ha).

Az Alföldön a Dráva-síkon és a Beregi-síkon található (1500 ha).

K2 - Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek:

Meghatározás: Elegyes, *kocsánytalan tölgy*, *gyertyán* és *bükk* uralta üde, többnyire mély talajú hegy-dombvidéki erdők. A lombszintben nagyobb arányban jelen lehetnek *hársak*, *juharok* és a *magas kőris* is. Az erdőbelső árnyas. A cserjeszint ritkán ér el nagyobb borítást. A gyepszintre jellemzőek az általános és az üde erdei fajok.

Termőhely:

Hegyoldalakon, tetőkön és völgyek alján is előfordul. Többnyire mély barna erdőtalajok, ritkábban közethatású talajok erdei. Csaknem minden alapkőzetén kialakulhat. Az Északi-középhegységben jól felismerhető régiót alkotnak.

Állománykép:

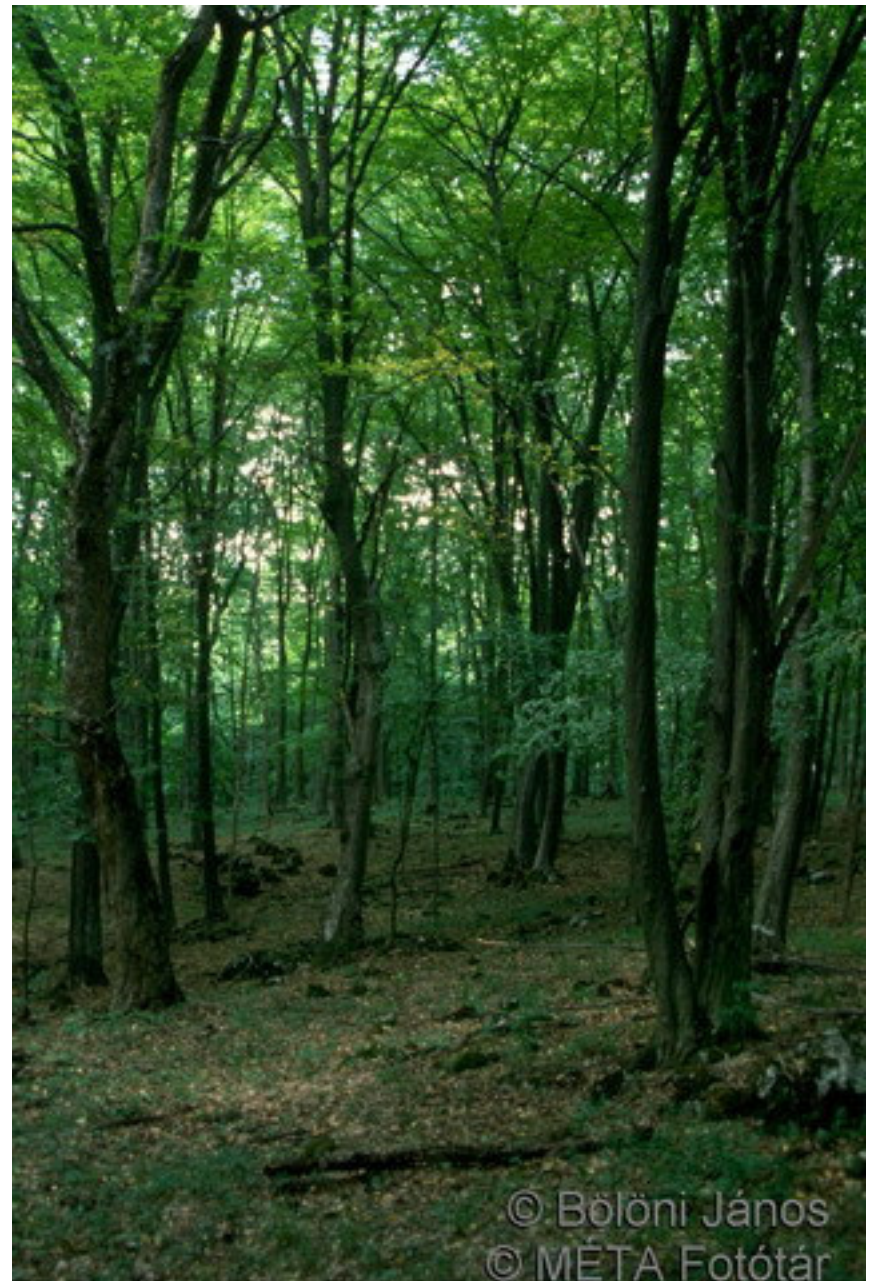
Többnyire jó növekedésű, idős korban 20 m-t meghaladó átlagmagasságú erdők. Természetesebb állományaik változatos szerkezetűek és fafajösszetételűek.

A felső lombszintet a fényt jól áteresztő lombú, az alsót árnyaló fafajok uralják.

A cserjeszint csak kisebb foltokban jelentős.

A gyepszint tavasszal dús, nyáron a lombszint árnyalásának megfelelően lehet nudum és közel 100% is.

A „K2” élőhely jellemző állományképei

A „K2” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

Többnyire jól regenerálódó élőhely.

A regenerációt leginkább a korábbi és újabb erdészeti kezelések, egyes adventív fafajok (akác, bálványfa) jelenléte ill. hiánya határozza meg.

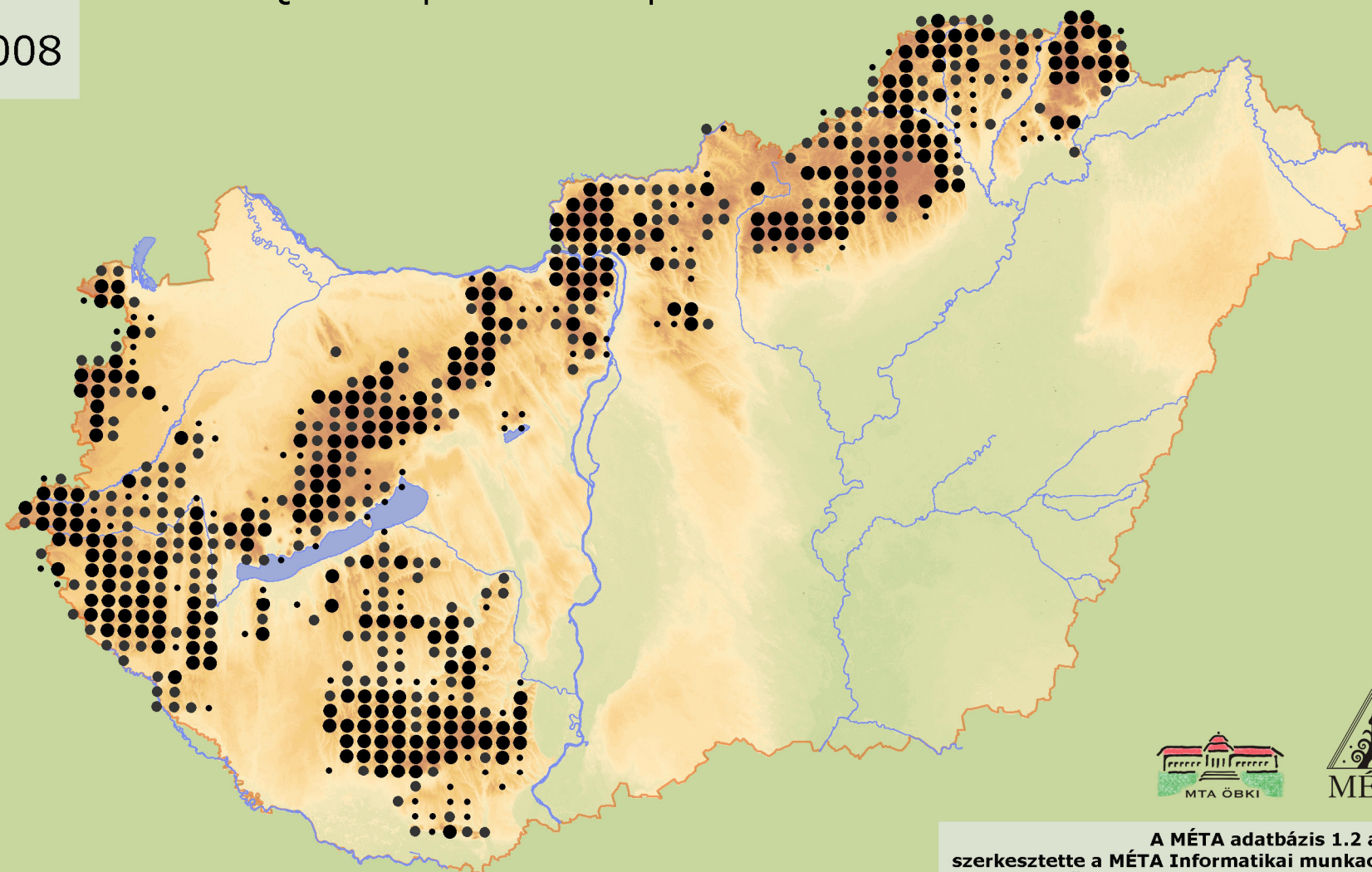
Szomszédos vegetációs foltra ill. szántóra csak ritkán és lassan kiterjedő élőhelytípus.

K2

Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek -

Pannonic *Quercus petraea*- *Carpinus betulus* woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Legnagyobb kiterjedésű élőhelyünk, jelenlegi hazai összterülete közel 175000 ha.

Hűvös-csapadékos klímájú hegy-dombvidékeinken általánosan elterjedt, a síkvidékekről hiányzik.

80000 ill. 40000 ha az Északi-középhegységben és a Dél-Dunántúl középső részén található.

A Nyugat-Dunántúlon (27000 ha) és a Dunántúli-középhegységben (25000 ha) van belőle.

K5 – Bükkösök:

Meghatározás: Jó növekedésű (kifejlett állapotban 20-35 m magas), zárt (80-100%) lombkoronájú, bükk uralta (>60%) üde erdők, a gyepszintben üde erdei fajokkal.

Termőhely, elhelyezkedés:

Hegyvidékeinken 400 m felett lép fel, de a Nyugat-Dunántúlon alacsonyabban is jellemző.

Hűvös, párás, kiegyenlített klímát kedvel.

Talaja (fél)üde, félnedves barna erdőtalaj vagy ranker.

Állománykép:

Hazai bükköseink döntő része régóta erdőgazdálkodás alatt áll (kb. 80-120 éves vágásfordulóval).

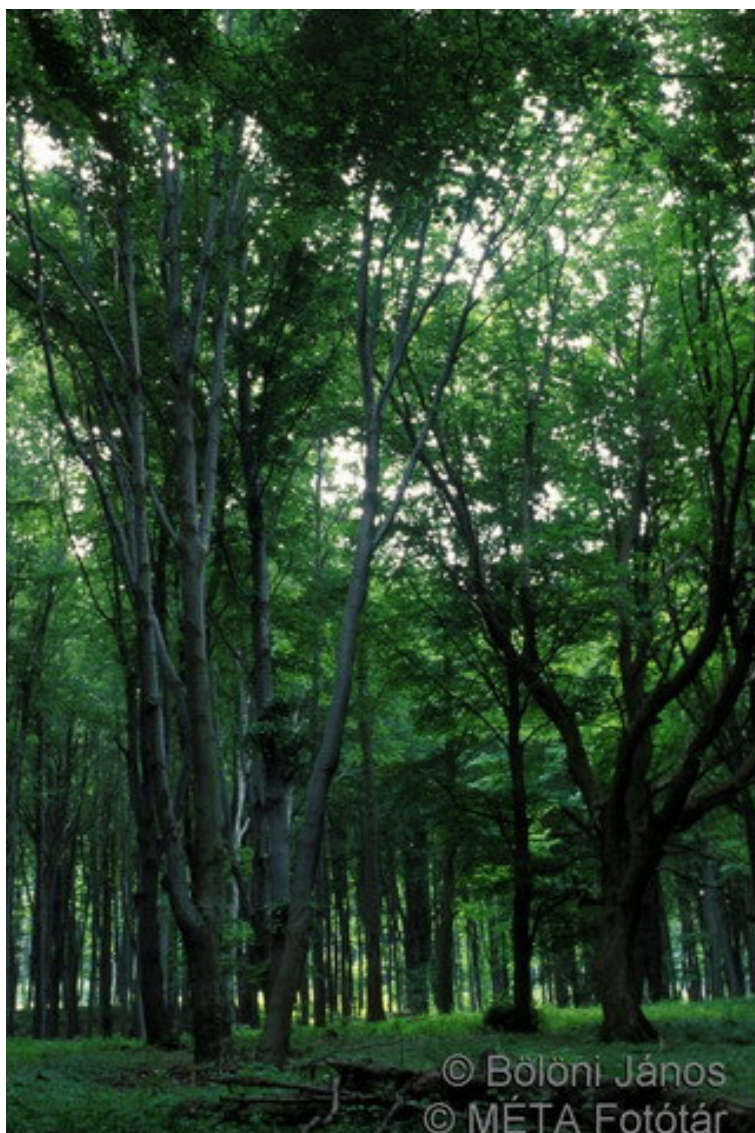
A kezelt állományokban a lombkorona egyszintes, zárt (80-100%), a cserjeszint fejletlen, a gyepszint borítása 0-100% közötti.

A bükk szürke törzse egész évben jól felismerhető.

Jó fényellátottságú hegytetőkön jellemzőek a kora tavaszi geofitonok.

A gazdálkodás alól régóta kivont, természetközeli állományokban jelentős a korhadó faanyag mennyisége (facsonkok és kidőlt törzsek), az élő fák több kor- ill. méretosztályt képviselnek. Több az elegyfa.

A „K5” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

A regeneráció sikerét befolyásolja az a tény, hogy bőséges maghozam csak 5-10 évenként van.

Fontos az erdészeti kezelések mértéke, gyakorisága.

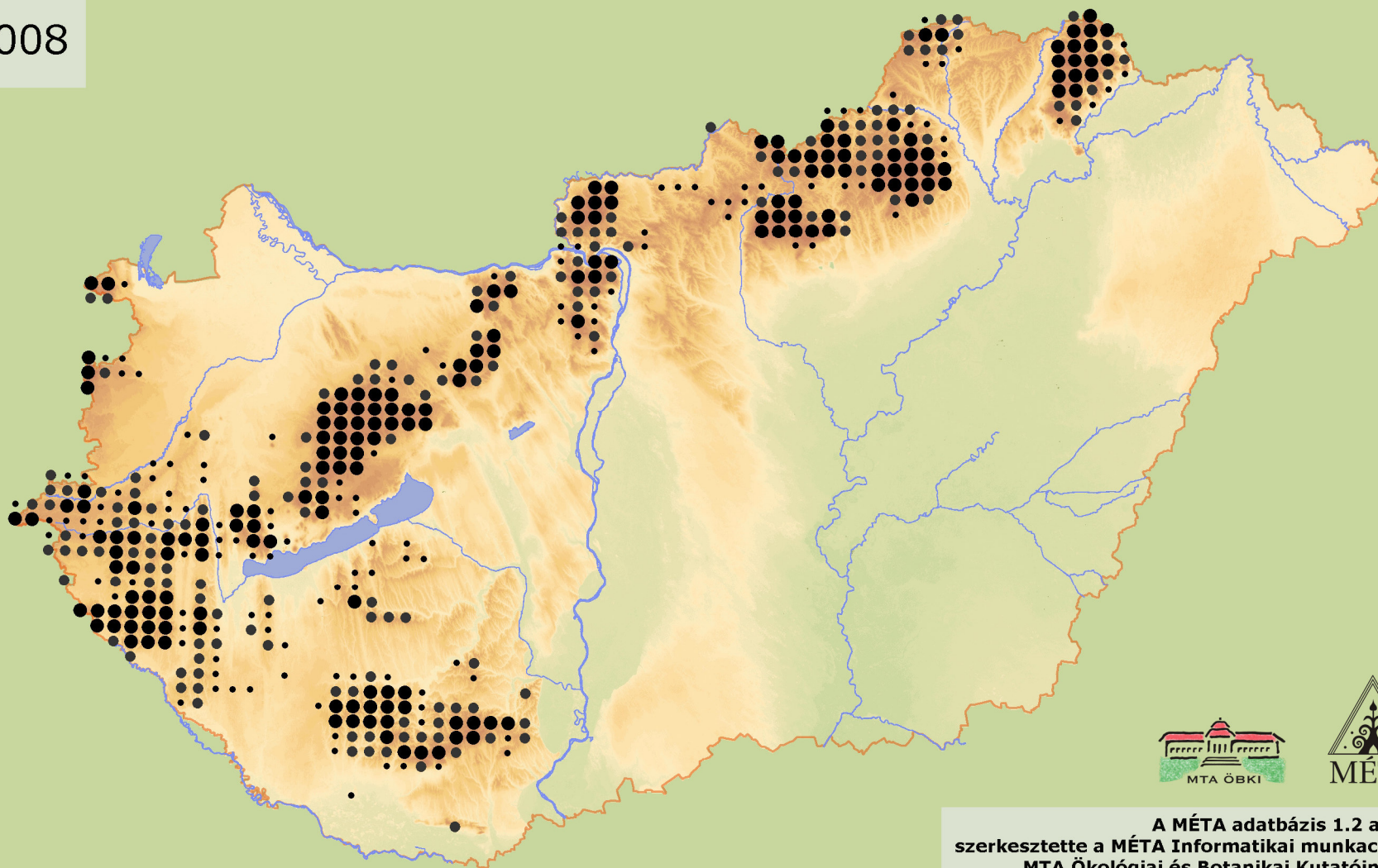
A látszólagos jó felújulás ellenére a vágás után több száz évre is szükség van, míg az állományban a természetközeli bükkös képe (vegyes korszerkezet, megfelelő mennyiségű holt faanyag) kialakul.

A bükkös a jelenlegi körülmények között hazánkban nem terjedőképes élőhely.

K5

Bükkösök -
Beech woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Összes hazai kiterjedésük kb. 110000 ha.

Az Északi-középhegységben 45000 ha (Bükkben, Mátrában, Börzsönyben és a Sátor-hegységben gyakori).

A Dunántúli-középhegységben (30000 ha) legnagyobb kiterjedésben a Bakonyban található, de gyakori a Pilis-Visegrádi-hegységben és a Vértesben.

A Nyugat-Dunántúlon (22000 ha) a Soproni- és Kőszegi-hegységben, Vasi- és Zalai-dombvidéken.

A Dél-Dunántúlon (12500 ha) a Zselicben és a Mecsekben.

K7a – Mészkerülő bükkösök:

Meghatározás: Bükkös régióban, szélsőségesen savanyú talajokon kialakult, rendszerint gyenge-közepes növekedésű, cserjeszint nélküli erdők, ahol a lombkoronaszint uralkodó faja a bükk, a gyepszintet mészkerülő fajok [pl. *fehér perjeszittyó*, *erdei sédbúza*, *fekete áfonya*, stb.] alkotják. A mohaszint fejlett.

Termőhely:

Középhegységeink bükkös régiójában, gerinceken, meredek oldalakon északias-nyugatias kitettségben található. Alapkőzetei savanyú szilikátok, kavics vagy homokkő.

A talajaik (sziklás-köves váztalaj, ranker, podzolos barna erdőtalaj) sekély termőrétegűek.

A savanyú, tápanyagszegény, száraz termőhelyeken jellemző a nyers humusz. A másodlagos állományok erodált, csonka erdőtalajokon állnak.

Állománykép:

Az állományok általában sarj eredetűek (gyakran sarjcsokrosak), egykorúak. Egészen gyenge termőhelyeken csak 8-10 m-es magasságot és 70-80%-os záródást ér el.

Kedvezőbb talajadottságok mellett a magassága 15-20 m is lehet, és a záródás megközelítheti a 100%-ot.

Másodlagos állományok akár 25 m magasak is lehetnek.

A lombkorona rendszerint egyszintes. Cserjeszint nincs.

A gyepszint általában gyér, gyakoriak a szinte nudum típusok.

A mohaszint fejlett.

A „K7a” élőhely jellemző állományképe

© Bölöni János
© MÉTA fotótár

Regenerációs potenciál:

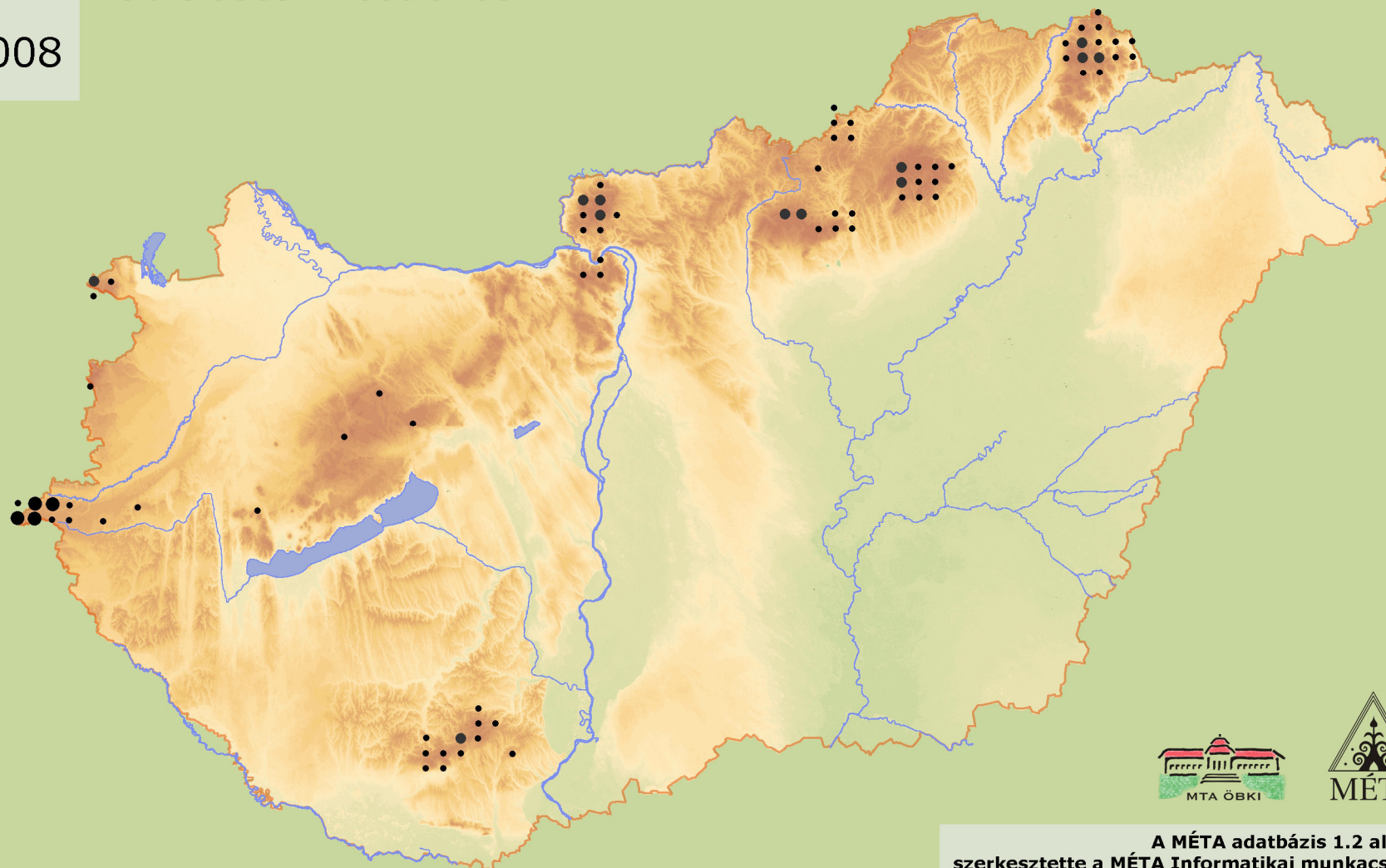
Többnyire jól regenerálódó élőhelytípus.

A regeneráció mértékére és sebességére elsősorban az erdészeti kezelések lehetnek hatással.

K7a

Mészkerülő bükkösök -
Acidic beech woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Ritka élőhely, összkiterjedése nem éri el az 1300 ha-t.

Legtöbb az Őrségben és a Vendvidéken van (800 ha).

Az Északi-középhegység magasabb régióiban (350 ha, Börzsöny, Mátra, Bükk, Sátor-hegység).

Szórványos a Mecsekben (30 ha), a Soproni- és a Kőszegi-hegységben (50 ha).

K7b - Mészkerülő gyertyános-tölgyesek:

Meghatározás: Hegy- és dombvidéken, savanyú alapkőzeten, erodált felszínű erdőtalajokon, gyakran másodlagosan kialakult, közepes növekedésű, zárt lombuszintű, cserjeszint nélküli erdők. A lombuszint uralkodó faja a *kocsánytalan tölgy*, a *gyertyán*, amit gyakran *bükk* és *kislevelű hárs* helyettesít. A gyepuszintet mészkerülő fajok [pl. *fehér perjeszittyó*, *erdei sédbúza*, *fekete áfonya*, stb.], illetve általános és üde lomberdei fajok alkotják.

Termőhely:

Középhegységeink gyertyános-tölgyes régiójában, erózióra hajlamos gerinceken, oldalakon fordul elő.

Savanyú szilikátos alapkőzetekhez, és a korábbi erdőhasználat (tarvágás, alomszedés, legeltetés) miatt erodált felszínű barna erdőtalajokhoz kötődik. A talaj savanyú, rossz vízgazdálkodású, tápanyagszegény.

Állománykép:

Az állományok rendszerint sarj eredetűek, egykorúak, 80-100%-os záródásúak. A magasságuk 10-12 m-től (leggyengébb termőhelyek) 18-25 m-ig (legjobb termőhelyek) terjedhet.

Cserjeszint nincs. A gyepszint változó fejlettségű.

A moha-zuzmó szint általában gyér.

A „K7b” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

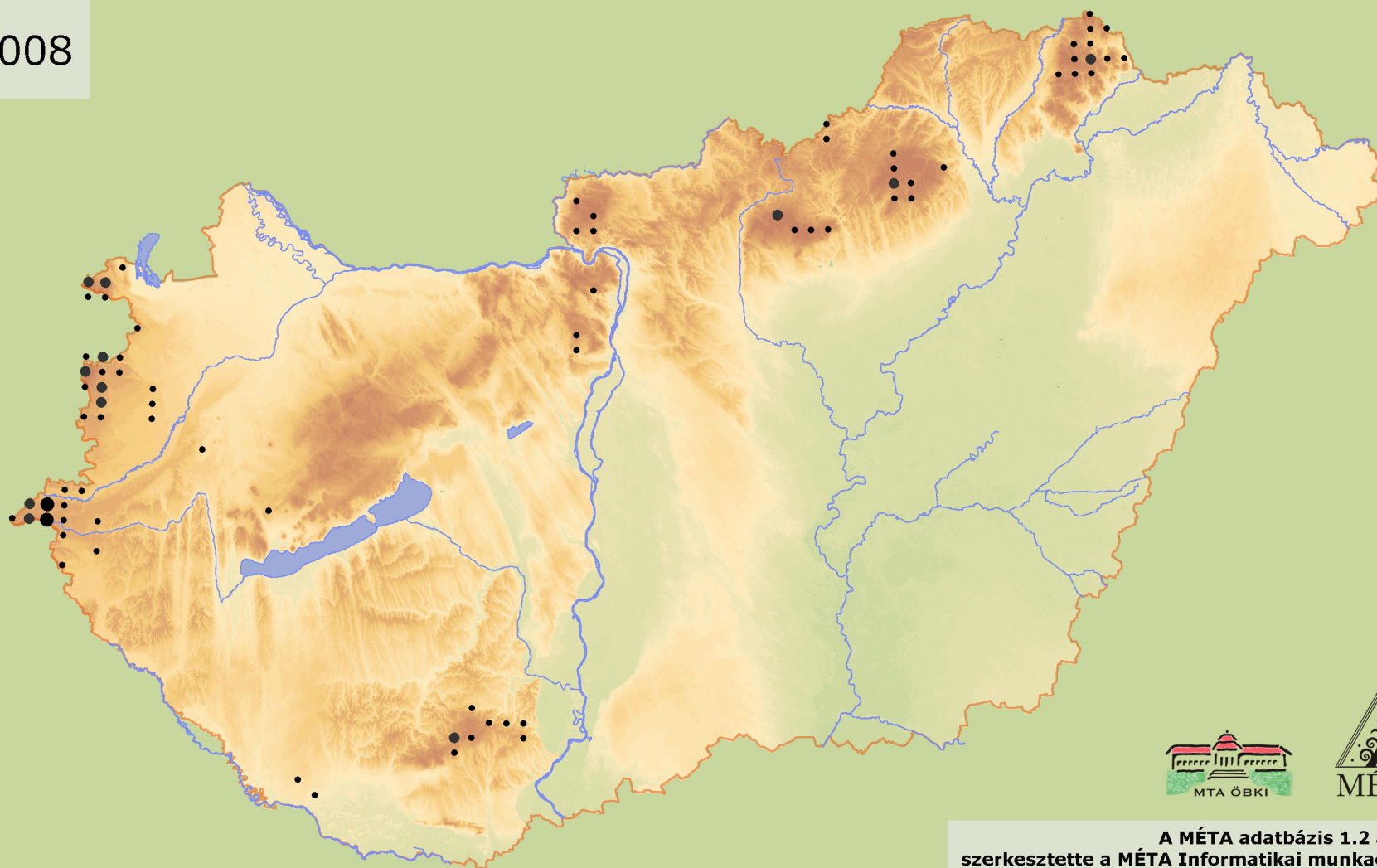
A regenerációjára nagy befolyással van, hogy termőhelyük mennyire állandó (ami elsősorban a korábbi és a jelenlegi emberi használat mértékével van összefüggésben).

Mivel állományaik gyakran másodlagosan kisavanyodott talajokon találhatók, ezért néhány évtizedes kímélet is csökkentheti ill. akár meg is szüntetheti a gyepszint – és ezzel az erdő – mészkerülő jellegét.

K7b

Mészkerülő gyertyános-tölgyesek -
Acidic oak-hornbeam woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Ritka élőhely, hazai összterjedése 1300 ha.

Több mint 1000 ha a Nyugat-Dunántúlon (a Soproni-, és a Kőszegi-hegységben, az Őrségben és a Vendvidéken) található.

Kisebb előfordulásai vannak az Északi-középhegység magasabb régióiban (150 ha, Börzsöny, Mátra, Bükk, Zempléni-hegység) és a Mecsekben (40 ha).

Sziklás erdők

LY1 - Szurdokerdők (hegyi juharban gazdag, sziklás talajú, üde erdők)

LY2 - Törmeléklejtő-erdők

LY3 - Bükkös sziklaerdők

LY4 - Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők és egyéb elegyes üde erdők

LY1 – Szurdokerdők:

Meghatározás: Hegyvidéki, sziklás, kőfolyásos, meredek lejtőkhöz és hideg, párás mikroklimához kötődő élőhely, amely hazánkban mészkövön a leggyakoribb. A szurdokerdők jó növekedésű (20-30 m) elegyes erdők. Jellemző fafajai a *hegyi és a korai juhar*, a *magas kőris*, a *bükk*, a *hegyi szil* és a *hársak*.

© Bölöni János
© MÉTA Fotótár

Termőhely, elhelyezkedés:

Hegy- és dombvidékeink bükkös és zárt tölgyes övéhez kötődő, ritka élőhely. Tipikus termőhelyei a hirtelen mélyülő, szűk, vízszivárgásos völgyek. Magasabb fekvésű (> 700 m), sziklás csúcsok alatt, északias meredek lejtőkön is kialakul.

A talaja közethatású ranker és lejtőhordalék erdőtalaj.

Jellemző az élőhely mikroklímájára, hogy hófoltok néhol tavasz derekáig megmaradhatnak.

Állománykép:

Jó növekedésű (20-30 m magas) erdők, amelyeknek felső és alsó lombkorona szintje is kialakulhat.

A cserjeszint általában gyenge.

Látványos a sziklafalakra kapaszkodó *Hedera helix* függöny.

A gyepszintben jellemzőek a kora tavaszi geofitonok, a magaskórós nitrofitonok és a páfrányok.

A nedves sziklákon fajgazdag mohaszint alakul ki.

Az „Ly1” élőhely jellemző állományképei és fajai

Regenerációs potenciál:

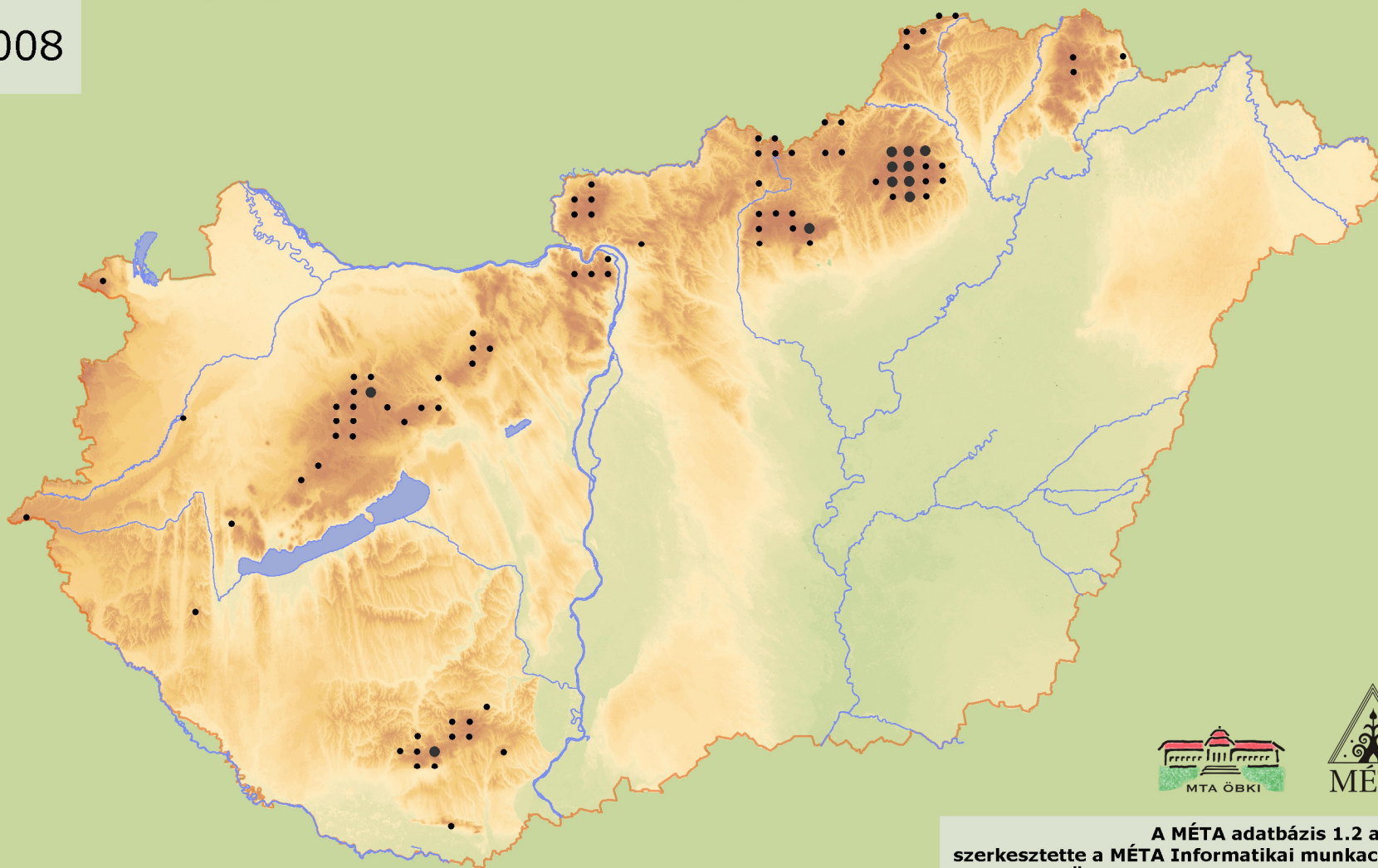
A szurdokerdők regenerációs potenciálja leginkább a területüket és környezetüket érő emberi hatások mértékével és jellegével függ össze (erdészeti utak létesítése, tarvágás). Az állományklíma, a fényviszonyok megváltozása és a túltartott vadállomány a gyepszint ritka fajait veszélyeztetik.

Szomszédos élőhelyre történő terjedésük valószínűtlen.

LY1

Szurdokerdők (hegyi juharban gazdag, sziklás talajú, üde erdők) -
Mesic gorge woodlands rich in *Acer platanoides*

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Ritka élőhely, hazai összkiterjedése nem ér el az 500 ha-t.

Kb. 350 ha az Északi-középhegységben található, leginkább a Bükkben és a Mátrában, de előfordul a Börzsönyben, a Medves környékén, a Heves-Borsodi-dombságban és az Aggteleki-karszton.

A Dunántúli-középhegységben a Bakonyban található (kb. 50 ha).

Mecseki előfordulása (kb. 60 ha).

LY2 - Törmeléklejtő-erdők:

Meghatározás: Hegyvidéki, kőtörmelékes lejtőkön, sziklás, meredek oldalakon, sziklaletöréseken megjelenő, üde vagy félüde talajú elegyes erdők. Meszes és szilikátos alapkőzeten egyaránt megjelenik. Lombszintje *hársakban* gazdag, *kőrisekkel, juharokkal, gyertyánnal* elegyes. A gyepszintben sok a nitrofitá faj.

© Bölöni János
© MÉTA fotótár

Termőhely:

Tipikus állományai a gyertyános-tölgyes és a bükkös öv sziklaletörései alatt, kőtörmelékkel borított lejtőkön található. A talaj lejtőtörmelék-erdőtalaj.

Állománykép:

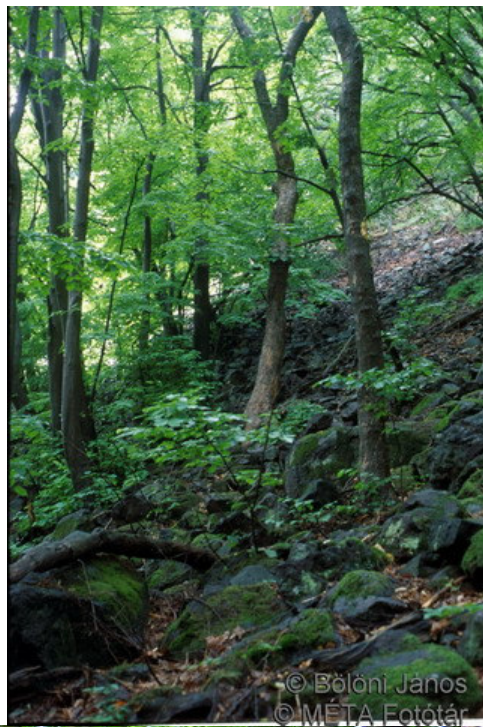
Az élőhelyet a többől csokros növésű hársak már messziről jól felismerhetővé teszik. A lombkorona általában nyitott. A sziklafalokról leszakadó kőtömbök és a sekély talaj miatt itt azok a fajok életképesek, amelyek plasztikus gyökérzetűek, valamint jól és gyorsan újulnak.

A cserjeszint gyenge vagy közepesen fejlett (*húsos som, bibircses kecskerágó*).

A gyepszintben jellemzőek a tarackos-rizómás, hagymás és gumós növények.

A mohaszint általában fejlett.

Az „Ly2” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

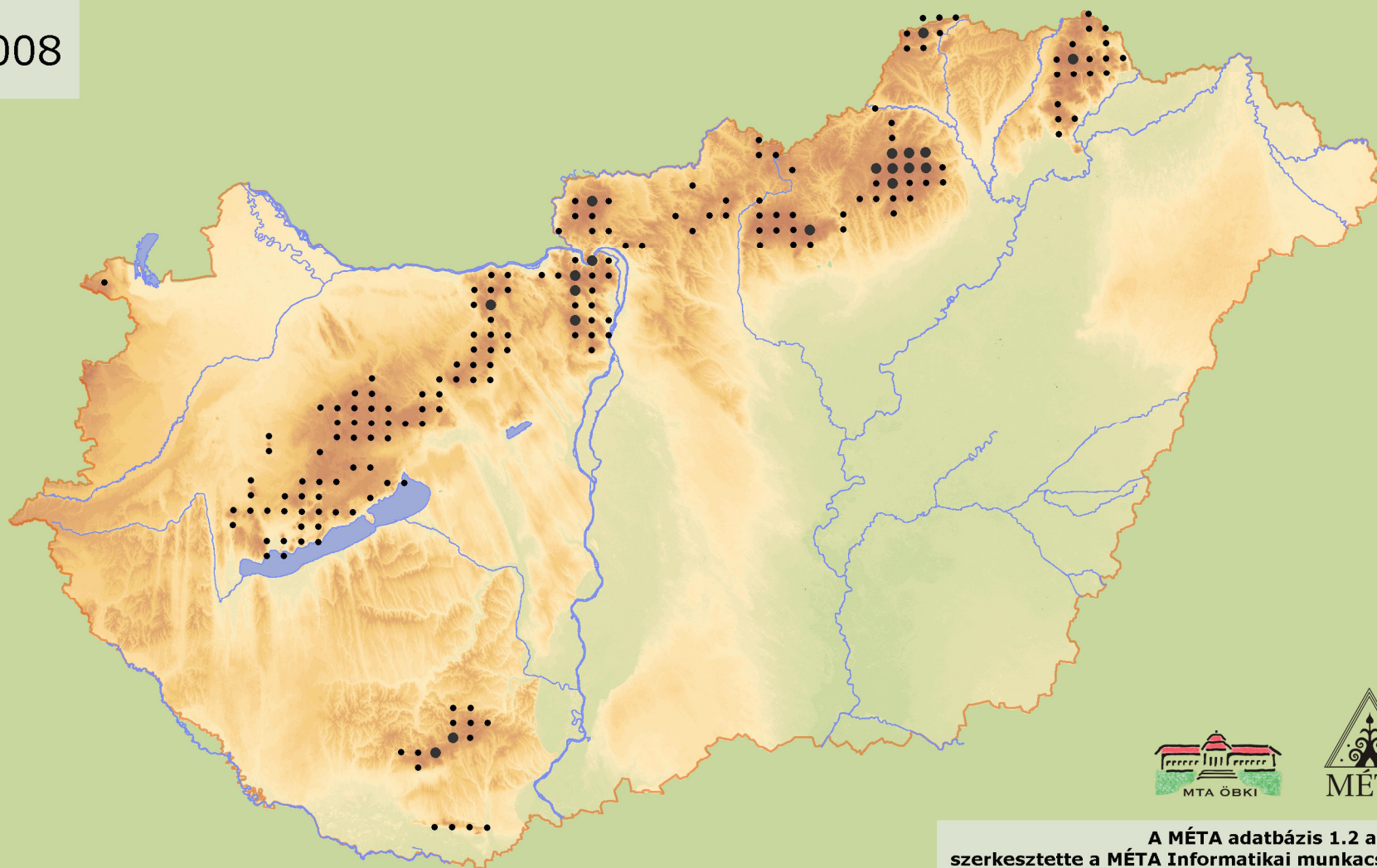
Saját, törmelékes termőhelyén, a természeti katasztrófákat, kisebb bolygatásokat maradandó károsodás nélkül átvészeli.
A regeneráció sebességét a túlszaporított nagyvadállomány lassítja.

Szomszédos területre történő terjedése nem jellemző.

LY2

Törmeléklető-erdők - Scree woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

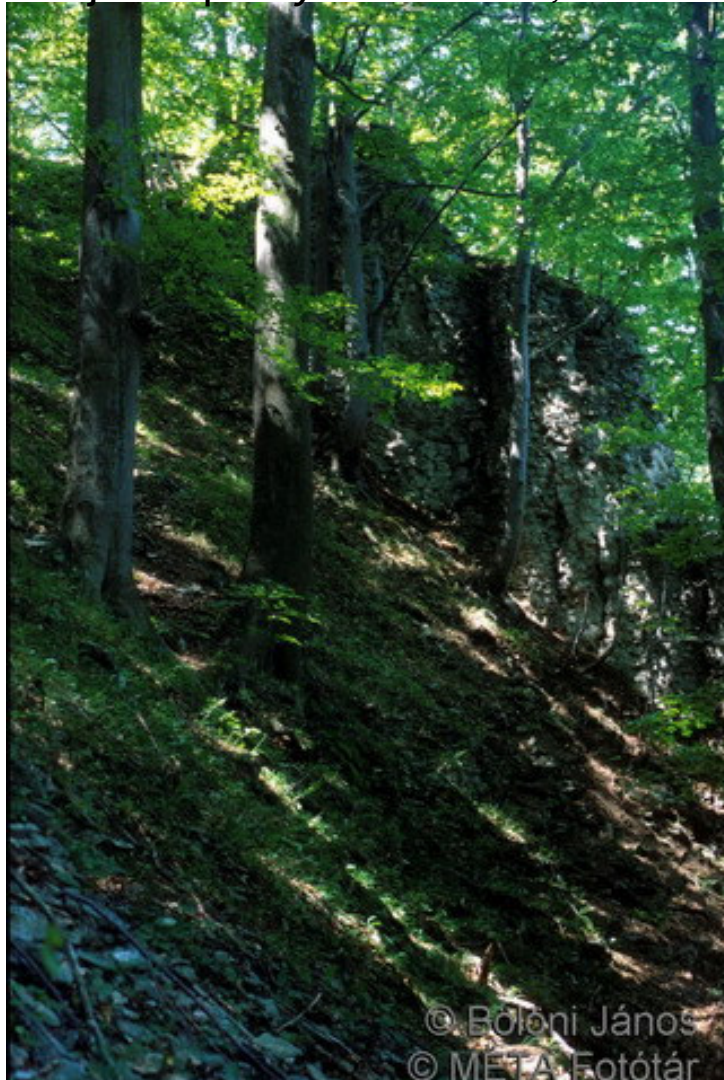
Jelenlegi hazai összterjedése mintegy 1700 ha.

Ritka, de általánosan elterjedt az Északi- és a Dunántúli középhegységben (1000 ill. 500 ha),

Előfordul a Dél-Dunántúlon is 200 ha (Mecsek, Villányi-hegység).

LY3 - Bükkös sziklaerdők:

Meghatározás: A középhegység sziklás, kőtörmelékes, meredek, északias kitettségű oldalain megjelenő, kis kiterjedésű, *bükk*, ritkábban *hársak* és *hegyi juhar* uralta erdők. Jellemzők a *berkenye* fajok. A *magas kőris* hiányzik. Lehetnek zárt vagy ligetes, gyepekkel mozaikos erdők. Gyepszintjük gyakran őriz sziklákhöz, köves talajhoz kötődő reliktum fajokat pl. *nyúlfarkfüvek*, *fehér sás*, *tarka nádtippan*. A nitrofita fajok hiányoznak.

Termőhely:

Kialakulásukban a hűvös, párás mikroklíma és a mészkő, vagy dolomit alapkőzet döntő jelentőségű. Északias hegyoldalak meredek, apró kőtörmelékkel borított, sziklás lejtőin találjuk, sekély váztalajon vagy rendzinán.

Állománykép:

Alacsony (5-12 m) vagy közepes (20 m) növekedésű erdők.

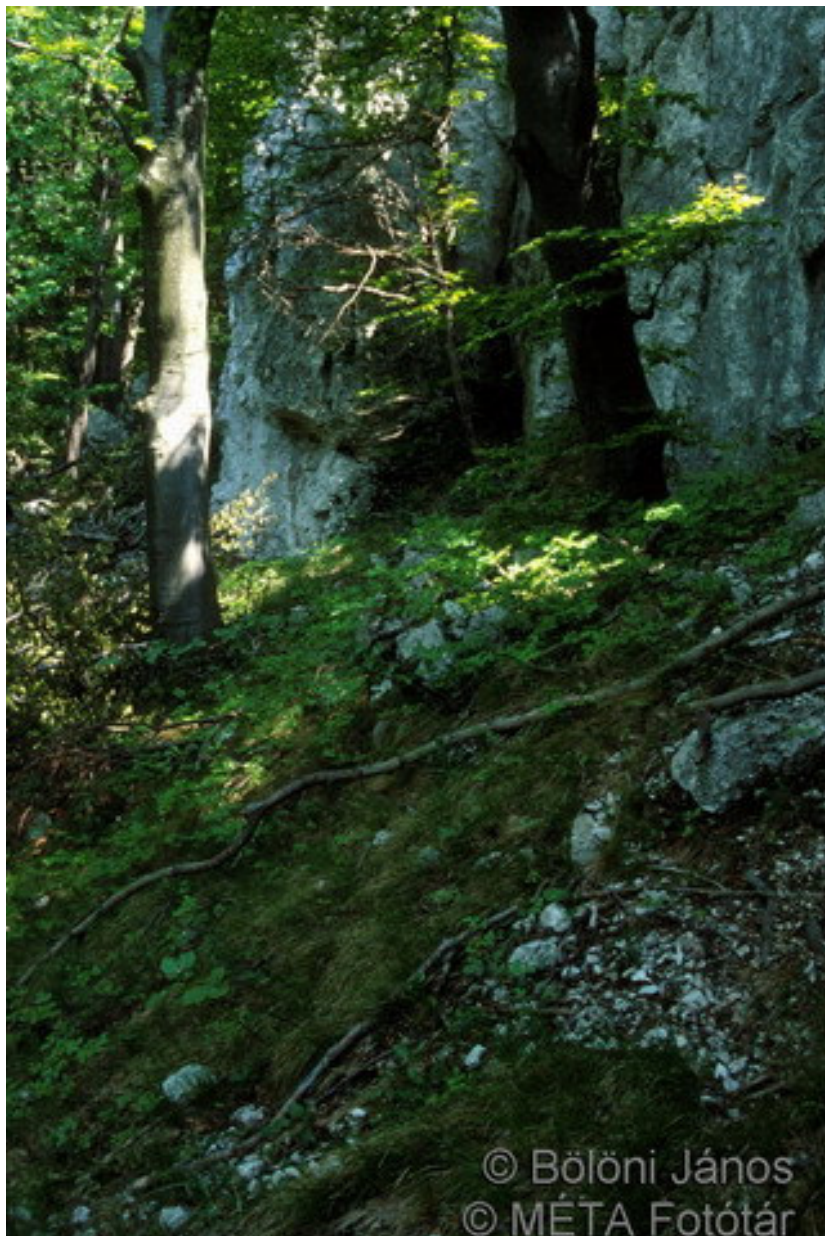
A fák rossz növekedésűek, alacsonyan elágazók, gyakran többtörzsűek.

A lombszint lehet zárt, lehet ligetes, vagy mozaikos záródású is. Ekkor erdős sávok vagy foltok váltakoznak zárt gyepekkel.

A cserjeszint gyenge, főleg fiatal fákból áll.

A gyepszint változó fejlettségű.

Az „Ly3” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

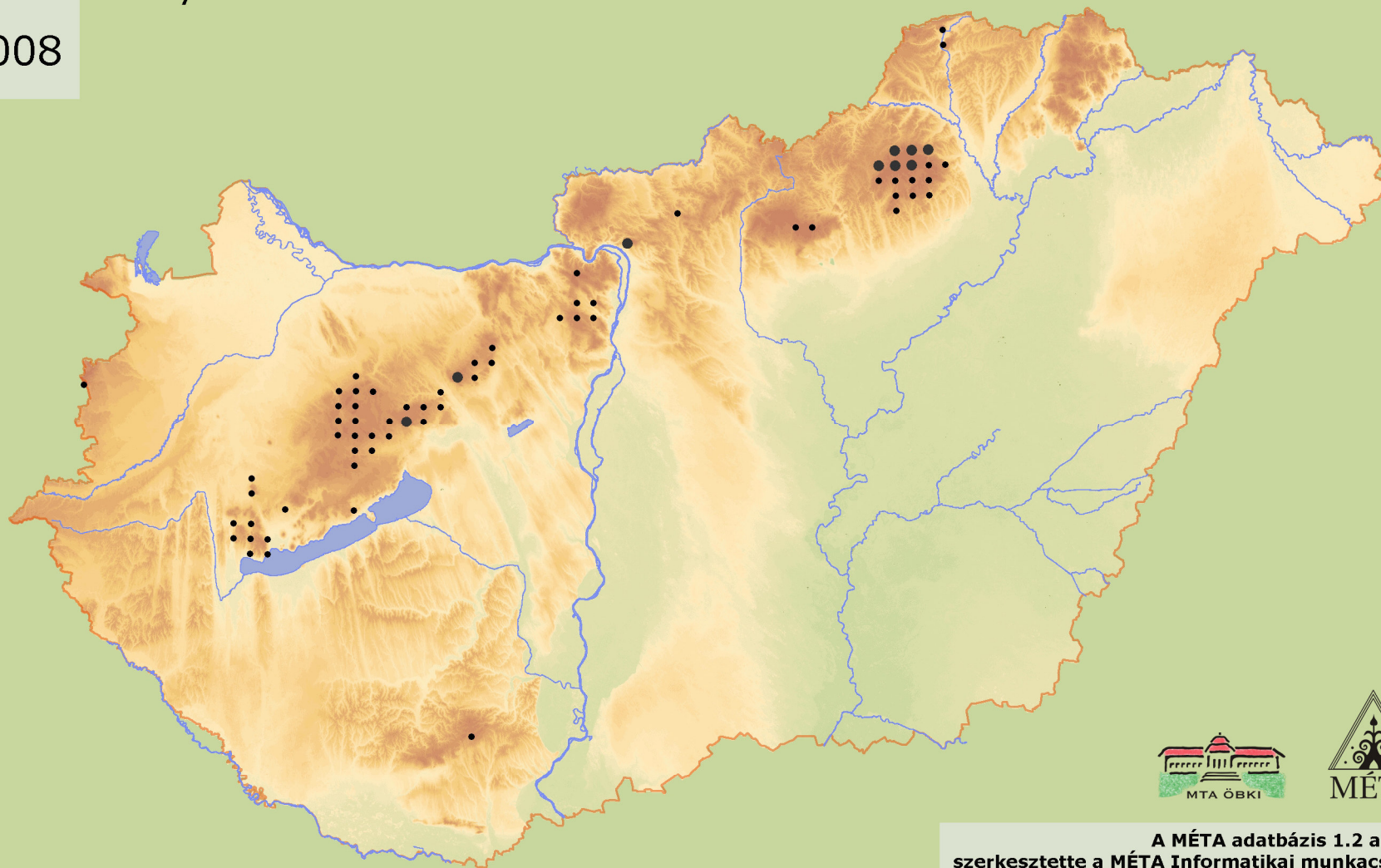
Különleges termőhelye miatt többnyire lassan, nehézkesen regenerálódó, reliktum jellegű élőhelytípus.

A regeneráció mértékét és sebességét – a termőhely mellett – a túlszaporított nagyvadállomány hátráltathatja.

LY3

Bükkös sziklaerdők - Rocky beech forests

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Hazai összkiterjedése 550 ha körüli.

A Dunántúli-középhegységben (160 ha), leggyakoribb a Bakonyban és a Vértesben, de megtalálható a Pilisben a Keszthelyi- és a Budai-hegységben is.

Északi-középhegységi előfordulása (350 ha) a Bükk hegységre terjed ki, másutt szórványos.

LY4 - Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők és egyéb elegyes üde erdők:
Meghatározás: A középhegységben sziklás, köves, kőtörmelékes gerinceken, tetőkön, ritkábban hegyoldalakban megjelenő, tölgyes jellegű elegyes erdők gyűjtőcsoportja. Jellemző a *magas kőris*, *hársak*, *juharok*, *cser-*, *kocsánytalan* és *molyhos tölgy*. A cserjeszint fő faja a *húsos som*, de sziklai cserjék (*madárbirsek*, *szirti gyöngyvessző*) is jellemzőek. A gyepszint többnyire jól fejlett, összetétele igen változó.

© Bölöni János
© MÉTA fotótár

Termőhely:

Hegytetők, sziklás gerincek, hegyorrok sekély, humuszgazdag erubáz, ranker és rendzina talajainak erdei, mintegy 3-400 m tszf. magasságtól felfelé. Előfordulhatnak bázikus és szilikátos alapkőzeten is.

Állománykép:

Közepesnél nem jobb (20 m körüli) növekedésű, gyakran sarj eredetű erdők.

A lombszint záródása igen változó. A fényt közepesen vagy jól átereszti.

A lombszintben gyakoriak a ligetesen álló, nagy, laza koronájú fák, sok sarj eredetű, alacsonyabb fával.

Más típusaik ligetesek, gyepekkel mozaikosak.

A cserjeszint változó fejlettségű.

A gyepszintben szinte mindig van egy-két tömeges fűfaj. Egyes típusokban gyakoriak a kora tavaszi hagymás-gumósok és sok a nitrofiton növény is.

Az „Ly4” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

Többnyire jól regenerálódnak, különösen a tetőerdők. Ez részben a jól újuló fafajok nagy arányával magyarázható.

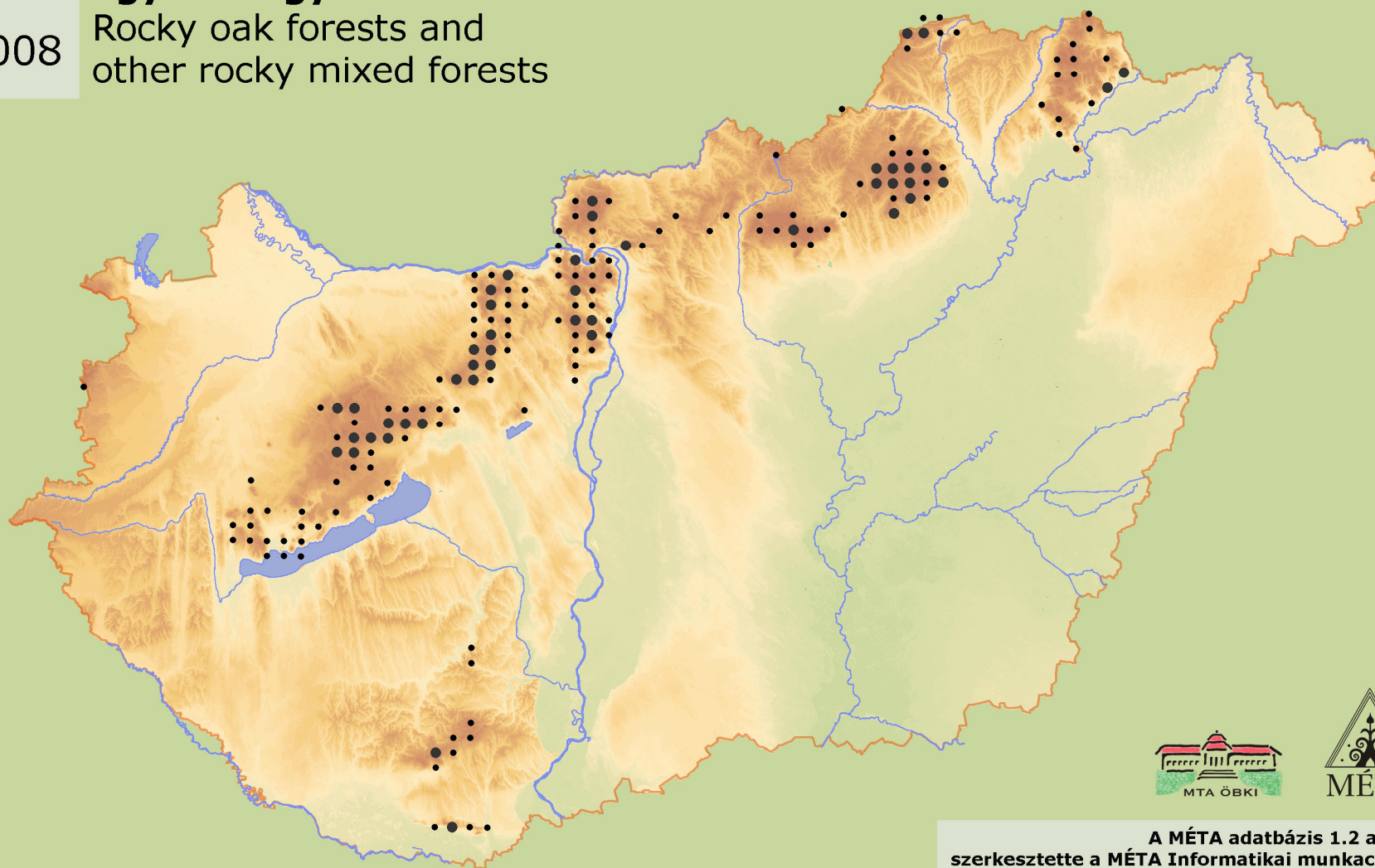
Kivételt a kocsánytalan tölgyes sziklaerdők jelentenek, ahol a folyamat lassú. A túlszaporodott vadállomány sem kedvez a felújulásuknak.

LY4

2008

**Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők és
egyéb elegyes üde erdők -**

Rocky oak forests and
other rocky mixed forests

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Hazai összterjedése meghaladja a 2300 ha-t.

A Dunántúli-középhegységben (1200 ha).

Az Északi-középhegységben (1000 ha).

A Dél-Dunántúlon (100 ha, Mecsek, Villányi-hegység).

Hegyvidéki, korábban gyakran erős emberi hatásnak kitett élőhely, amely gyakran több szempontból is átmeneti jellegű.

Fényben gazdag tölgyesek és erdő-gyep mozaikok

L1 - Mész- és melegkedvelő tölgyesek

L2a - Cseres-kocsánytalan tölgyesek

L2b - Cseres-kocsányos tölgyesek

L2x - Hegylábi és dombvidéki elegyes lösztölgyesek

L4a - Zárt mészkerülő tölgyesek

L4b - Nyílt mészkerülő tölgyesek

L5 - Alföldi zárt kocsányos tölgyesek

M1 - Molyhos tölgyes bokorerdők

M2 - Nyílt, gyepekkel mozaikos lösztölgyesek

M3 - Nyílt, gyepekkel mozaikos sziki tölgyesek

M4 - Nyílt, gyepekkel mozaikos homoki tölgyesek

M5 - Homoki borókás-nyárasok

L1 - Mész- és melegkedvelő tölgyesek:

Meghatározás: Alacsony vagy közepes növekedésű, záródó, gyakran dús cserjeszintű és fejlett gyepszintű domb- és hegyvidéki tölgyesek. A talaj többnyire sekély köves. A lomboszint legjellemzőbb fajai a *molyhos tölgy* és a *virágos kőris*. Jellemző cserjefaja a *húsos som*. A gyepszintben tömegesek a melegigényes, szárazságtűrő fűvek és sások.

© Bölöni János
© META Fotótár

Termőhely:

Meleg, délies kitettségű lejtőkön, hegyorrokon, hegylábakon, olykor platóhelyzetben lépnek fel. Meszes alapkőzetben gyakoriak. A talaj rendzina vagy ranker.

A vad kedvelt tartózkodási és táplálkozási helyei.

Állománykép:

Közepes vagy gyenge növekedésű erdők, az állományok jellemző magassága 8-15 m.

Korábban az erdőt sok esetben vágták, legeltették, ami ligetes, hagyásfás állományokat eredményezett. Mára ez megszűnt, az idősebb fák közeit elkezdték betölteni fiatal fák és cserjék.

A lomb- és a cserjeszint együttes záródása többnyire nem teljes, a fényben gazdag erdőbelső fejlett gyepszintet eredményez.

Az „L1” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

Regenerációs képességüket – jelenleg – leginkább az inváziós fafajok (akác, bálványfa) jelenléte ill. hiánya határozza meg.

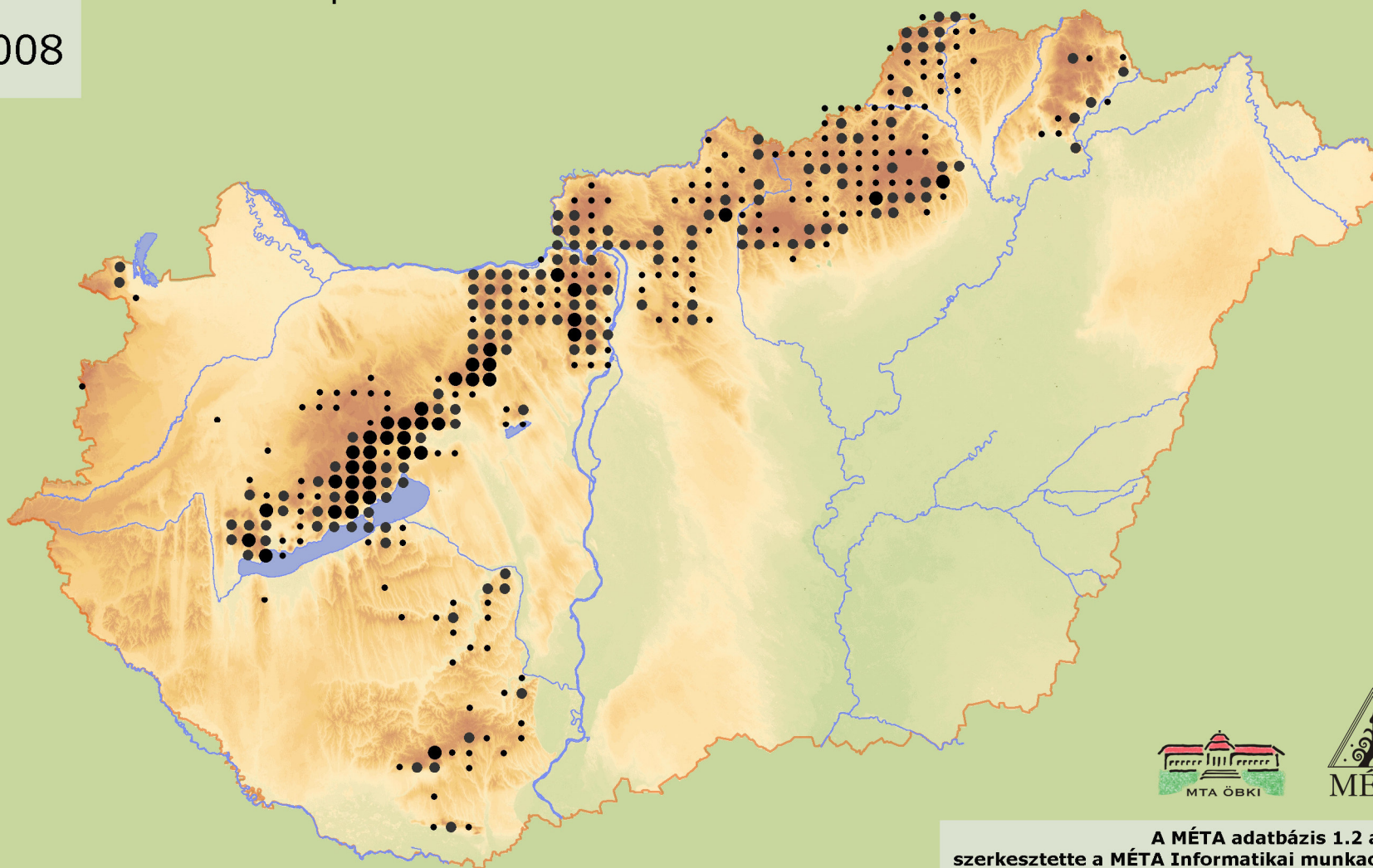
Lassítja a regenerációt a túlszaporított vadállomány és a korábbi emberi használat (sarjztatás).

Általában a regeneráció esélye jó, de sebessége közepes, vagy lassú.

L1

Mész- és melegkedvelő tölgyesek - Closed termophilous oak woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Hazai kiterjedése meghaladja a 21000 ha-t.

A Dunántúli-középhegységben általánosan elterjedt (16000 ha).

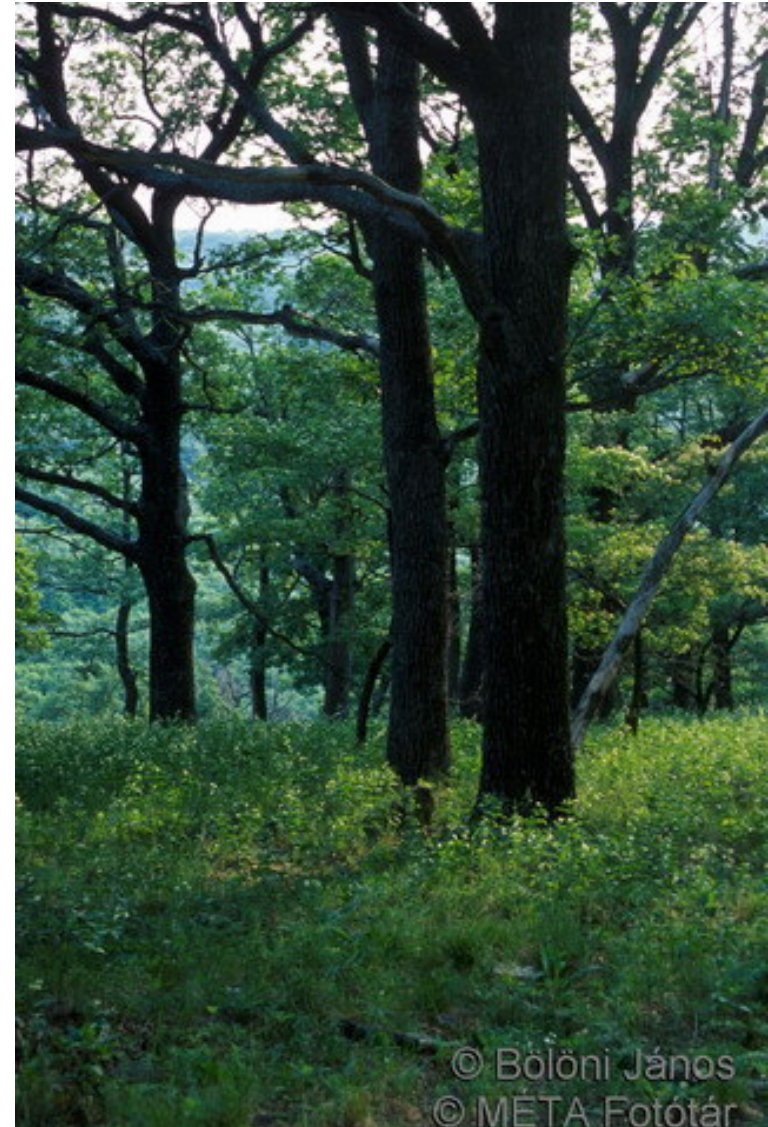
Az Északi-középhegységben gyakori (4000 ha).

A Dél-Dunántúlon (1000 ha).

A Nyugat-Dunántúlon szigetszerű.

L2a - Cseres-kocsánytalan tölgyesek:

Meghatározás: Hegy-dombvidékeink alacsonyabb régióiban előforduló, *cser-* és *kocsánytalan tölgy* alkotta erdők gyűjtőcsoportja. A lombszintben uralkodó a *csertölgy* és / vagy a *kocsánytalan tölgy*, az árnyaló fafajok (bükk, gyertyán) hiányoznak. A gyepszintben jelen vannak igényesebb erdei fajok. Az erdei füvek és sások gyakoriak.

Termőhely, elhelyezkedés:

Általában 200-450 (ritkábban 500-600) m tszf. magasságokban fejlődik ki. A legkülönbözőbb alapkőzetten előfordul. Talaja többletvízhatástól mentes barna erdőtalaj (elsősorban barnaföld), ritkán rendzina, ranker.

Állománykép:

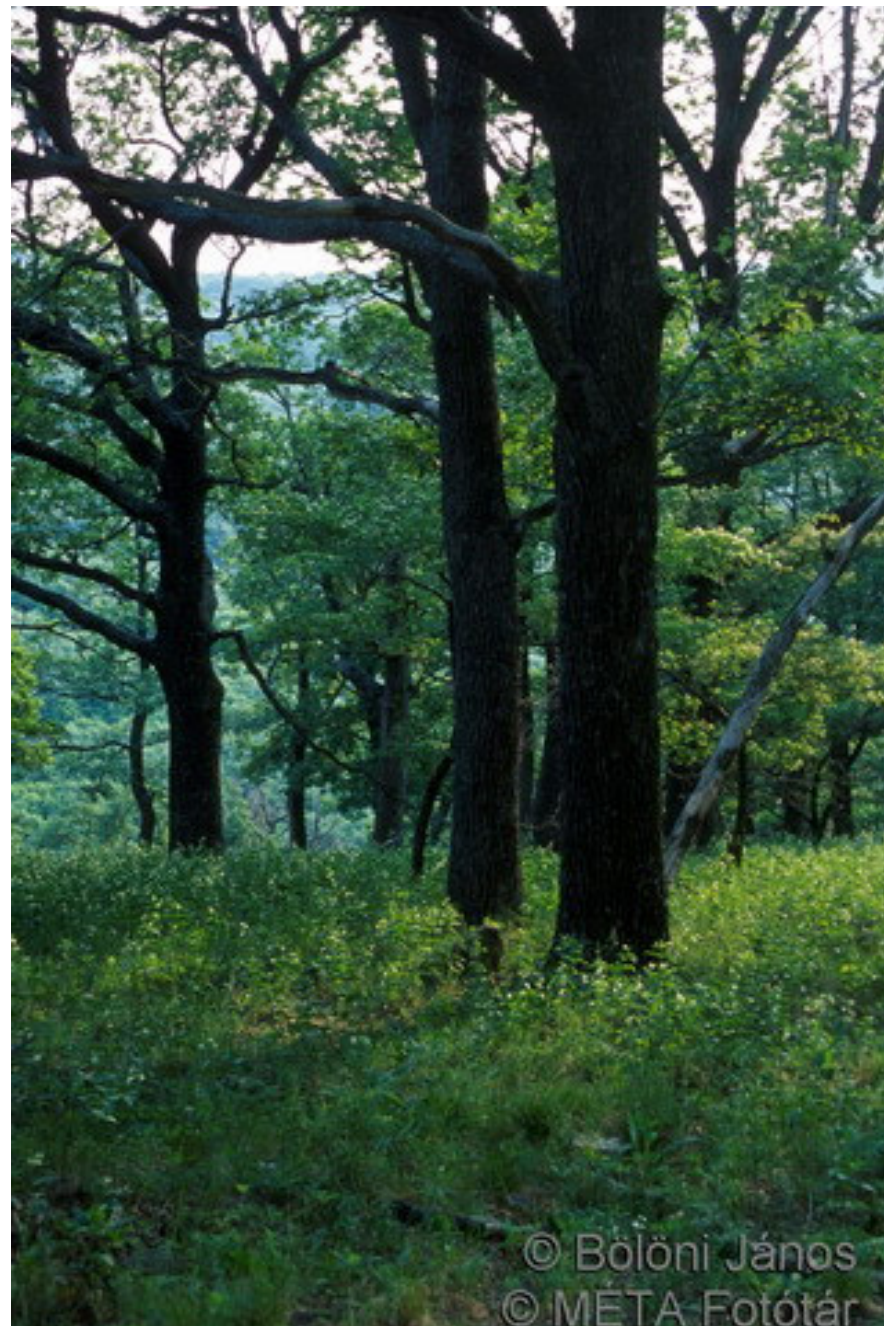
Közepes vagy jó növekedésű (15-25 m) erdők. A lombszintet a laza, sok fényt áteresztő lombú tölgy fajok uralják.

Ma már leggyakrabban homogén szerkezetű, egykorú erdők, a változatosabb szerkezetű állományok ritkák.

A cserjeszint borítása igen változó lehet.

A gyepszint a cserjeszint záródásának függvényében változó fejlettségű.

Az „L2a” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

Regenerációjukra leginkább a korábbi és a jelenlegi emberi hatások, valamint a környezetükben található inváziós fafajok (akác) mennyisége van hatással.

A természetesebb állományok regenerációs képessége jó.

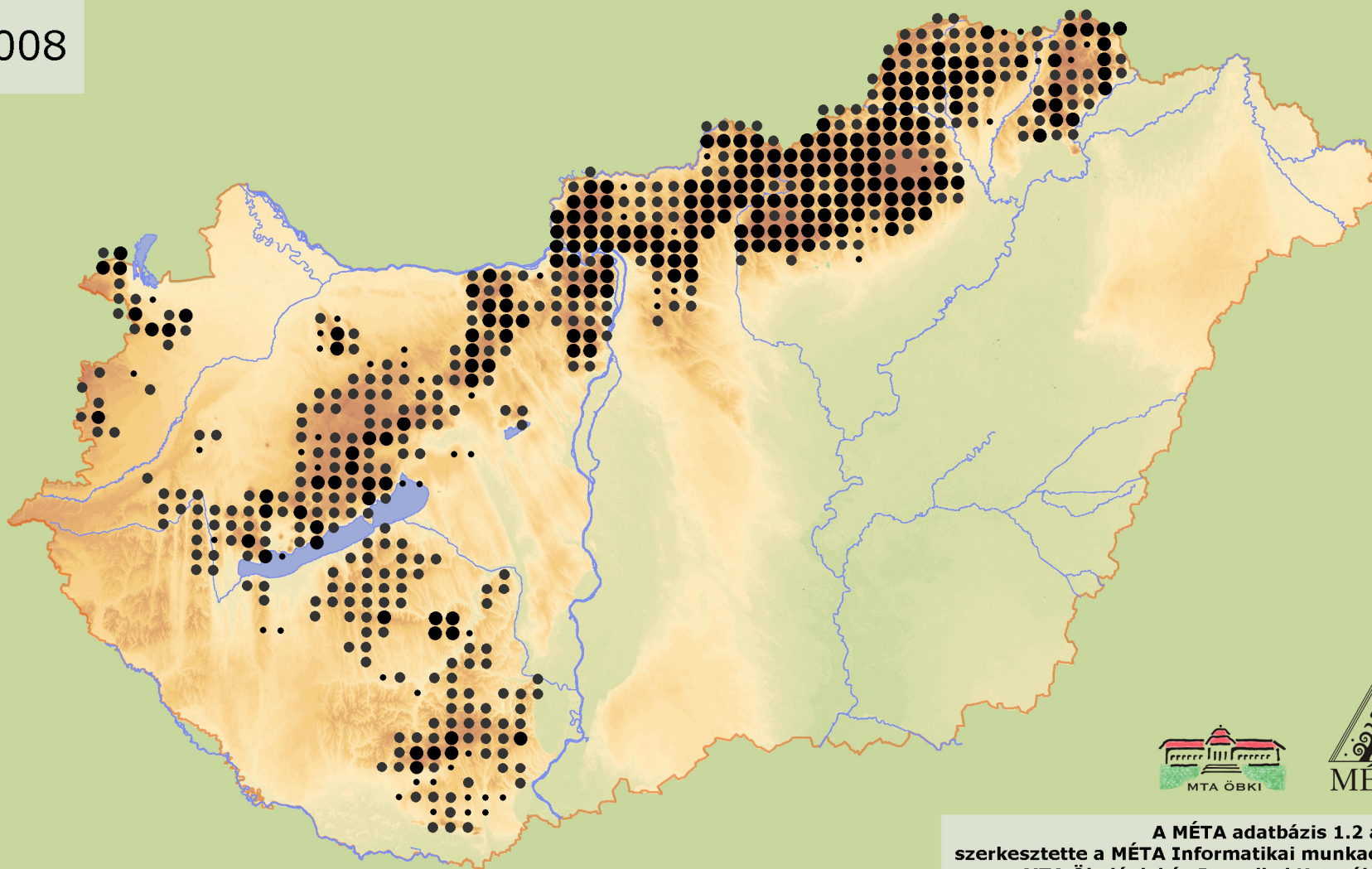
Lassítja a regeneráció sebességét ha sok a vad vagy szárazabb a termőhely.

Szomszédos vegetáció foltban, szántón nem terjedőképes élőhelytípus.

L2a

Cseres-kocsánytalan tölgyesek -
Quercus petraea – *Quercus cerris* woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

A cseres-kocsánytalan tölgyesek hazai kiterjedése közel 120000 ha.

Legnagyobb kiterjedésben (80000 ha felett) az Északi-középhegységben találni, ahol általánosan elterjedt.

A Dunántúli-középhegységben (kb. 23000 ha).

A Dél-Dunántúlon (8000 ha).

Nyugat-Dunántúl egyes részein (4000 ha).

L2b - Cseres-kocsányos tölgyesek:

Meghatározás: Csapadékosabb síkságokon, alacsony dombvidékeken előforduló, *cser- és / vagy kocsányos tölgy* alkotta erdők. A lombszintben a kocsánytalan tölgy és szálanként a gyertyán is jelen lehet. A gyepszintben kisebb számban igényesebb erdei fajok is előfordulnak. Az élőhely előfordulása szorosan kapcsolódik a bő és kiegyenlített csapadékú területekhez és a szélsőséges vízgazdálkodású talajokhoz.

Termőhely:

Általában 200 m tszf. magasság alatt, csapadékosabb (600 mm feletti) klímában jelenik meg. Az alapkőzet általában egykori folyóvízi eredetű hordalék, de az ártérnél jóval magasabban állnak. Talajuk többnyire agyagos, többé-kevésbé savanyú, rossz tápanyag-, víz- és levegőgazdálkodású. Az állományok egyes részei tavasszal felszínig nedvesek, esetenként vízállásosak, termőhelyileg mozaikosak.

Állománykép:

Talajuktól függően gyenge, közepes vagy jó növekedésű (idős korban 15-25 m-t elérő) erdők. Gyakran kisebb ligetes részekkel, vízállásos foltokkal, gyepekkel mozaikosak. A lombszintet laza, sok fényt áteresztő lombú tölgyek uralják.

Korábban részben legeltetett erdők voltak.

Ma már többnyire homogén szerkezetű, egykorú erdők.

A cserjeszint közepesen vagy erősen fejlett.

A gyepter- és mohaszint változó fejlettségű.

Az „L2b” élőhely jellemző állományképei

Regenerációs potenciál:

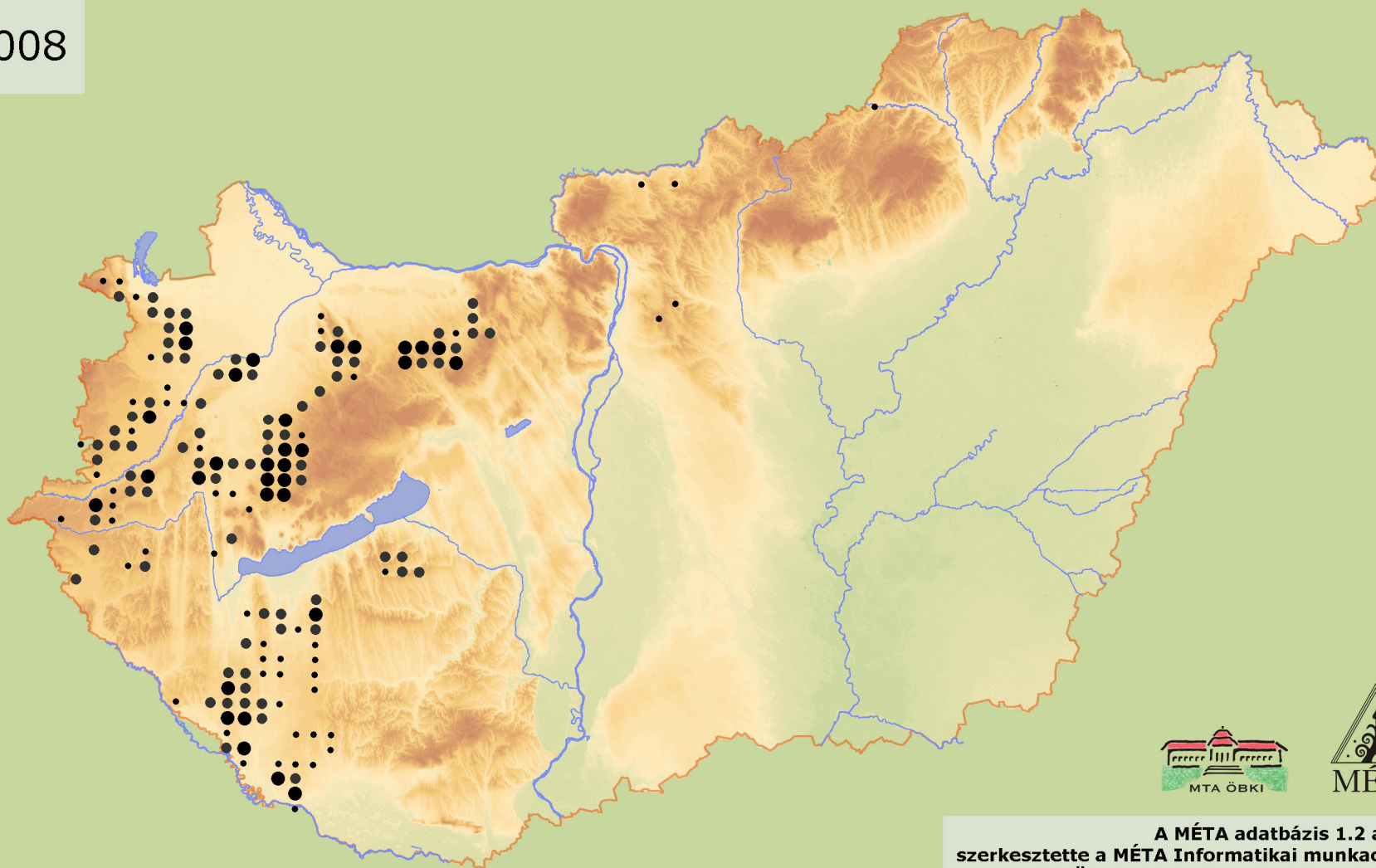
Regenerációs képességük általában jó, de a regeneráció – még erdészeti kezelés hiányában is – csak közepes sebességű.

A szomszédos gyepekre lassan ráterjedhet. Mai állományainak egy része így alakult ki.

L2b

Cseres-kocsányos tölgyesek -
Quercus robur – *Quercus cerris* woodlands

2008

A MÉTA adatbázis 1.2 alapján
szerkesztette a MÉTA Informatikai munkacsoport
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót, 2008. november

Jelenlegi hazai összkiterjedése 15000 ha, szinte kizárólag a Dunántúlon.

A Dunántúli-középhegység északnyugati lábánál ill. a Kisalföld délkeleti peremén (6000 ha).

A Nyugat-Dunántúl sík és alacsony dombvidéki területein (közel 6000 ha).

A Dél-Dunántúl (Belső-Somogy) homokvidékén 3000 ha.